

**УЧИЛИЩНА
ПРОГРАМА ЗА
ПРЕВЕНЦИЯ**

BULGARIA

УЧИЛИЩНА
ПРОГРАМА ЗА
ПРЕВЕНЦИЯ

BULGARIA

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

- 02 Съдържание
- 04 Преглед на програмата
- 07 A21
- 09 Трафика на хора
- 12 Формат на програмата + Съдържание на програмата

РЪКОВОДСТВО НА УЧИТЕЛЯ

- 16 Първа сесия: Ценности и права на детето
- 20 Втора сесия: Безопасна и опасна миграция
- 24 Трета сесия: Трафик на хора и експлоатация

РЪКОВОДСТВО ЗА ДЕЙНОСТИТЕ

- 29 Първа сесия
- 43 Втора сесия
- 53 Трета сесия

ПРЕПРАТКИ И РЕСУРСИ

- 63 Препратки
- 65 Ресурси

for
freedom

© 2020 A21, неправителствена организация. Всички права запазени. Никоя част от материалите, защитени с това авторско право, не може да бъде възпроизвеждана или използвана под каквато и да е форма или по какъвто и да е начин, изцяло или частично, без писмено разрешение от собственика на авторските права. Заявките за разрешение трябва да бъдат изпратени на имейл на info@A21.org; тема: разрешение за авторско право

Всички лица и истории в тези материали са измислени. Имената във всеки примерен случай не олицетворяват или представляват конкретно лице. Видът трафик на хора, представен в географските области на всеки случай, не е присъщ единствено и само за тези области.

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ

Благодарни сме, че сте избрали да научите повече за трафика на хора и как да предприемете действия за предотвратяването му. Използвайки подход, ориентиран към деца, тази програма цели те да сътрудничат с връстниците си, ръководени от учител. Тя е създадена, за да насърчи децата да използват гласа си и за да ги научи да вземат информирани решения, за да защитят себе си и другите. Забавлявайте се, предайте я по свой собствен начин и не се колебайте да се свържете с нас, ако имате въпроси: [A21.ORG/CONTACT](https://a21.org/contact). Очакваме с нетърпение да чуем за влиянието, което оказвате в борбата за свобода.

КАКВИ СА ЦЕЛИТЕ?

- 01 Идентифициране и защита на ценностите и правата на децата.
- 02 Предотвратяване на трафик на хора, опасна миграция и експлоатация.
- 03 Предоставяне на материали и начини на застъпничество за деца.

КАКВА Е ПРОДЪЛЖИТЕЛНОСТТА?

Има три едночасови интерактивни сесии, които са гъвкави и могат да бъдат пригодени според контекста на аудиторията и продължителността на учебния период.

ЗА КОГО Е ПРЕДНАЗНАЧЕНА?

Децата на възраст 6-12 години. Програмата може да бъде преподадена на групи от ученици от всякакъв размер.

ПРЕПОДАВАНЕ НА ПРОГРАМАТА

Тази програма може да се използва в неформална или формална училищна обстановка, за да научи децата за тяхната стойност като човешки същества и да им помогне да разберат, че макар непълнолетни, те все още са автономни личности със собствени права. Материалите се фокусират върху основни житейски умения, личните качества и стойност, силата на решенията, безопасната миграция, запознаването с трафика и експлоатацията на хора и онлайн безопасността.

СТАНДАРТИ НА ПРОГРАМАТА

Сложните теми са контекстуализирани спрямо образователните стандарти на държавата и са подходящи за деца между 6 и 12 години. Програмата стартира за пръв път в Югоизточна Азия с повече от 7000 деца, като цялото съдържание може да бъде контекстуализирано, за да отговори на допълнителни образователни стандарти и изисквания. Тя бе оценена чрез академично проучване в партньорство с Virginia Commonwealth University, което започна през 2019 г. Настоящата международна версия на програмата запазва този ключов опит и може да се контекстуализира, за да отговаря на допълнителни образователни стандарти и изисквания за професионално обучение и разпространение.

ПРЕПОДАВАТЕЛСКО ОБУЧЕНИЕ

За да демонстрираме някои от дейностите на програмата, създадохме онлайн материали за обучение на преподавателя с поредица от видеоклипове и презентации. Обучението включва видео преглед на всяка сесия и дейностите, ръководени от учителите в класната стая; може също да се използва и като обучителен ресурс за учителя.

За достъп до пълното обучение:

A21.ORG/TRAINING

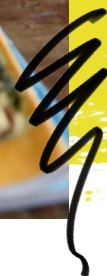
МОЛБА ЗА ОБРАТНА ВРЪЗКА

Искаме да разберем какво мислите! Въпреки че няма такса за използване на тази програма, Ви молим да ни съдействате с наблюденията и оценката си относно въздействието на тази програма.

След като използвате програмата, моля, попълнете това кратко проучване:

A21.ORG/EDUCATION-SURVEY

A21

КОИ СМЕ НИЕ?

A21 е глобална неправителствена организация, решена да премахне трафика на хора чрез многоизмерната си оперативна стратегия да достига, спасява и възстановява животи.

Прочетете повече за нашата работа по целия свят:

[A21.ORG/ABOUT](https://a21.org/about)

КАКВА Е НАШАТА МИСИЯ?

Да премахнем робството навсякъде, винаги.

КЪДЕ ОПЕРИРАМЕ?

A21 стартира през 2008 г. и оттогава сме отворили служебни и обществени офиси, центрове за застъпничество на деца и административни бази по целия свят. Всеки офис е уникален по своята стратегия и оперативен подход.

За пълен списък с местата, където A21 оперира, посетете:

[A21.ORG/WHERE-WE-WORK](https://a21.org/where-we-work)

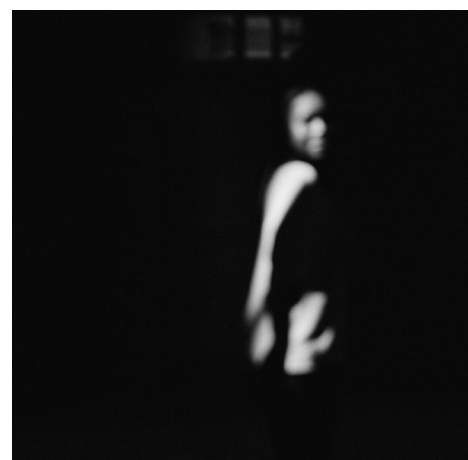

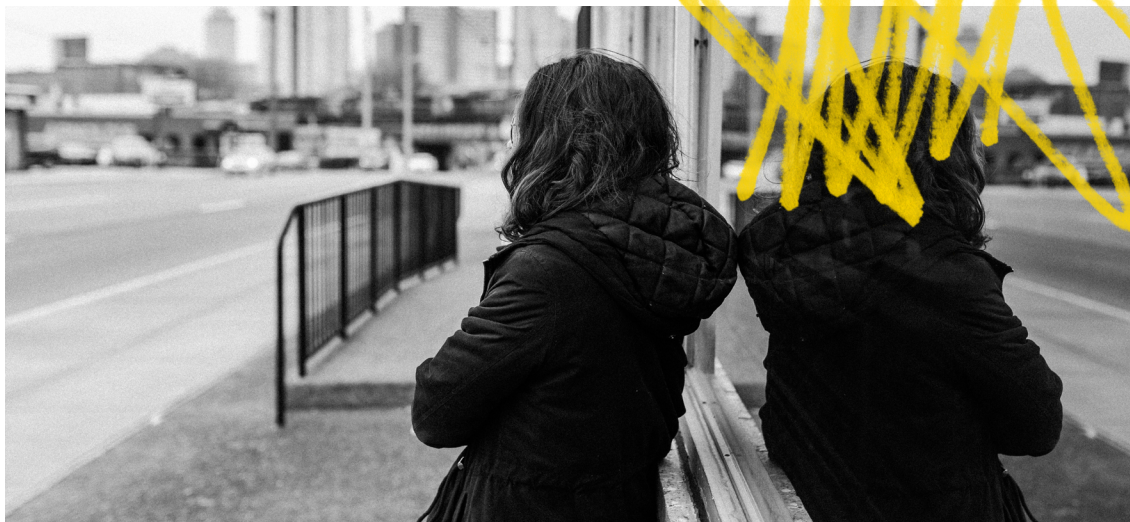
Трафикът на хора

Превенцията е от ключово значение за борбата срещу нарушенията на правата на човека. Ние вярваме в образоването на следващото поколение с овластяване и самозащита от тези нарушения и възможности за експлоатация.

ЗНАЕШЕ ЛИ, ЧЕ..?

- Статистиките сочат, че днес някъде между 20,9 милиона и 40,3 милиона души живеят в робство.^[1] Една от четири жертви на съвременното робство е дете.^[2]
- Наблюдава се бързо увеличение на международните мигранти по целия свят.^[3] Мигрантите остават сред някои от “най-уязвимите членове на обществото”, които търпят нарушения на човешките права, злоупотреба и дискриминация.^[4]
- 10% от световното население живее с по-малко от 1,90 долара на ден.^[5] Повечето хора, живеещи в бедност, нямат достъп до образование и имат несигурна, дори опасна работа, а над половината са под 18 годишна възраст.^[6]
- 264,3 милиона деца, юноши и младежи по света не учат в училище.^[7] 103 милиона младежи по света нямат базова грамотност, а над 60 процента от тях са жени.^[8]
- Всяка година 246 милиона деца и юноши по целия свят съобщават за насилие или тормоз в училище.^[9]
- Глобалната статистика класира самоубийствата като втората водеща причина за смъртност на хора между 15 и 29 години. Изследванията показват също, че самоубийственото поведение е резултат от рискови фактори, открити в липсата на защитни фактори.^[10]

ОБАЧЕ, ЗНАЕШЕ ЛИ, ЧЕ...?

- Общият брой на децата по света, които не учат, е намалял почти наполовина след 2000 г.^[11] Жизненоважно е децата да останат в училище, тъй като образованието се счита за „едно от най-мощните и доказани средства за устойчиво развитие.“^[12]
- Поддържането на стандарта за безопасна миграция изисква способността за откриване на нередовната миграция и забрана на незаконната трансгранична дейност, като трафик на хора, контрабанда на мигранти и други сходни престъпления.
- Обсъждането на проблеми може да намали броя на самоубийствата и симптомите на депресия. Често лицата, които имат самоубийствено поведение, всъщност не искат да се самонаранят, но се опитват да предадат по свой начин определени чувства като нещастие, безнадеждност и гняв.^[13]
- Целите за устойчиво развитие (ЦУР) бяха разработени през 2015 г. от Програмата за развитие на ООН. Има общо 17 взаимосвързани цели, които са насочени към области като бедност, образование, равенство, трафик, добро здраве и благополучие (т.е. психично здраве), за да върви света по по-успешен и устойчив път.^[14]

Тази статистика показва, че въпреки че в нашия свят се случват много ужасни неща, когато започнем активно да се борим срещу проблемите, ние виждаме промяна. Надеждата ни е, че чрез тази програма ще започнем да обучаваме децата и преподавателите, за да провокираме промяна. Вярваме, че премахването на трафика и експлоатацията на хора е постижимо и че тази програма ни приближава по-близо до постигането на тази цел. Благодарим Ви, че се присъединихте към нас по пътя към промяната.

Никой не може
да направи
всичко, но всеки
от нас може да
направи нещо.

— Кристин Кейн, основателка на

Формат на програмата

КАК Е СТРУКТУРИРАНА ПРОГРАМАТА?

- **Ръководство за преподавателя:** Съдържа последователни инструкции, които Ви помагат да водите групата си през всяка сесия.
- **Ръководство за дейностите:** Включва дейности за всяка сесия. Препоръчваме Ви да прегледате всяка дейност предварително, тъй като някои изискват подготовка. Понякога се препоръчва използването на допълнителни реквизити.
- **Ръководство за материалите:** Съдържа допълнителни материали и информация за Вас и вашия екип, за да продължите да научавате повече за предотвратяването на трафика на хора.

КАК СА СТРУКТУРИРАНИ СЕСИИТЕ?

ПОДГОТОВКА

Подготовката е частта от всяка сесия, предназначена да подпомогне преподавателя в отговора на въпроса: „Какво е необходимо, за да завършим сесията с високи постижения?“

• 3 Целеви твърдения	• 6 ключови термини
• 3 основни въпроса	• Материали

ПРЕПОДАВАНЕ

Преподаването е частта от всяка сесия, която подготвя преподавателя за отговора на въпросите:

„Какво трябва да знаят и да могат да правят учениците, когато завършат всяка сесия?“

„Какви стъпки са необходими през цялата сесия, за да мотивирам и ангажирам моите ученици?“

КАКВИ СА НИВАТА ВЪВ ВСЯКА СЕСИЯ?

Съществуват две отличителни нива на обучение, предназначени да обхванат учениците както в големи, така и в малки групи.

ЧАСТ 01 - ВЪВЕДЕНИЕ

- Основни въпроси
- Въвеждаща дейност

ЧАСТ 02 - ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ (НИВО 01)

- **Дейности за взаимодействие:** Предоставени са две дейности за постепенно освобождаване на отговорността за обучаваните като начално ниво. Те адресират основното запомняне, разбиране и ограничено приложение на съдържанието на сесията.

ЧАСТ 03 - ВДЪХНОВЕНИЕ (НИВО 02)

- **Призив за действие:** Има четири незадължителни дейности (свързани с музика, изкуство, драматургия и творческо писане) за устен или писмен отговор и метод за групов или партньорски проект по избор. Те позволяват повишени нива на обучение чрез прилагането, анализа и оценката на съдържанието на сесията.

Съдържание на програмата

СЕСИЯ 01

ЦЕННОСТИ И ПРАВА НА ДЕТЕТО

Децата трябва да знаят, че са ценени и че гласът на всеки от тях има значение. Тази сесия помага на децата да осъзнаят значението на отстояването на ценностите и правата, не само в собствения си живот, но и в живота на другите.

СЕСИЯ 02

БЕЗОПАСНА МИГРАЦИЯ

Целта на тази сесия е да екипира учениците, както и родителите, с инструменти за разграничаване между безопасна и опасна миграция. Понякога хората мигрират по нередовен и опасен начин, като така остават без защита, а това е ключов рисков фактор за трафика и експлоатацията на хора.

СЕСИЯ 03

ТРАФИКЪТ И ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА ХОРА

Тази сесия разглежда как трафикът и експлоатацията на хора са престъпления, които се случват във всяка нация по света. Чрез тази сесия децата ще се научат как да идентифицират опасностите, с кого могат да говорят и как тайните могат да бъдат безопасни и опасни.

ОСНОВНИ ТЕРМИНИ

Разбирането на тези ключови термини е в основата на тази програма; те са широко застъпени и в трите сесии.

- **Дискриминация:** несправедливо третиране на различни групи от хора или индивиди въз основа на фактори като пол, раса, етнически произход, възраст, религия и / или интелигентност
- **Експлоатация:** Използването на нещо или някого по жесток или несправедлив начин
- **Права на човека:** правни, социални и етични принципи на свободата за всички хора, включително и за децата.
- **Несправедливост:** нарушаване на правата на човек; неморално действие
- **Справедливост:** честно и почтено отношение
- **Неканени хора (или измамни хора):** познат човек или непознат, който прави нещо без разрешение (т.е. говори, докосва) или използва измама (т.е. лъжи, тайни), карайки другия човек да се чувства неудобно или подмамен.

Ръководство за преподавателя а

СЕСИЯ 01

ЦЕННОСТИ И ПРАВА НА ДЕТЕТО

ПОДГОТОВКА

ОСНОВНАТА ИДЕЯ

Всеки има стойност. Всеки е важен. Децата имат права, които трябва да бъдат защитени.

ЦЕЛИ

- 01 **Ценности и права:** Въвеждане и прилагане на ключовите понятия за основните ценности и права на детето.
- 02 **Решения и защита:** Определяне на взимането на добри и лоши решения за умения за безопасен живот.
- 03 **Капацитет:** Анализиране на ценности и ситуации с правата на човека, за да се разпознае потенциала и капацитета на децата за комуникация, мислене, решаване на проблеми и умения в живота.

ОСНОВНИ ВЪПРОСИ

- Какво са правата на детето?
- Кой са някои от начините, по които хората показват на другите, че ги ценят?
- Кой черти в характера правят верните и измамливите хора различни?
- Как разумното и мъдро вземане на решения може да предпази децата от опасност?
- По какви начини получаваме и даваме информация, така че да няма отрицателна реакция откъм човешки права и ценности?
- Как децата могат да преодолеят трудностите като прилагат добри ценности, аргументи и преценка?

ОСНОВНИ ТЕРМИНИ

- **Универсален:** принадлежащ или приложим за всеки и достъпен за всички
- **Стока:** икономическа артикул или продукт, предназначен за покупка или продажба
- **Равенство:** равнопоставеност откъм правата и възможностите на човек
- **Справедливост:** осигуряване на еднакъв достъп до възможности за постигане на равенство
- **Уважение:** оценяване или усещане за стойност или скъпоценност на даден човек; да показваш почит относно качествата, стойността, различията и предпочитанията на друг човек
- **Ценности:** паричната стойност, важността или полезността на нещо; стандартът за поведение на човек

ДЕЙНОСТИ

- **Въвеждане**
Оценяване на ценностите (дейност 1A)
- **Взаимодействие**
Права на детето - четири ъгъла (Дейност 1B)
Равенство и справедливост (Дейност 1C)
- **Вдъхновение**
Призив за действие (Дейност 1D)

СТЪПКА 01

Въведение

- **КАЖЕТЕ:** Ще разгледаме основните понятия за ценностите и правата на детето. Вие цените това, което е важно за вас. Помислете за продукт, предмет или стока, която притежавате, която е ценна за вас (т.е. мобилен телефон, обувки, играчки) и споделете защо е важен за вас и каква е неговата стойност за вас. Тези неща се наричат стоки. Те са стоки, които могат да бъдат закупени или продадени.

ПОПИТАЙТЕ: „Какво са ценностите?“

Примерни отговори: Ценностите са паричната стойност, важността или полезността на нещо; стандартът за поведение на човек. (Примерите включват: надеждност, уважение, отговорност, толерантност, послушание, лоялност, доброта.) Ценностите не са предмети. Ценностите не могат да се купуват или продават. Тези ценности се отразяват в начина, по който мислите и действате.

НАПРАВЕТЕ: Оценяване на ценностите (дейност 1A)

СТЪПКА 02

Взаимодействие

- **КАЖЕТЕ:** Организацията на обединените нации (ООН) издава Всеобща декларация за правата на човека^[15], за да покаже стойността на човешките същества. Декларацията е предназначена за всички хора от всяка нация да могат да защитават правата на човека. Обучението за универсални ценности и права може да ни помогне да уважаваме всички. Когато уважаваме някого, вие демонстрирате ценността на зачитането на различията, харесванията, ценностите и качествата на друг човек.

Защитата на децата и техните права е толкова важна, че ООН създаде документ специално за децата. Правата на всички деца са признати в Конвенцията на ООН за правата на детето.^[16] Документът е подписан от почти всяка държава, което показва, че са съгласни, че всички деца имат права, независимо от техния статут.

Декларацията на ООН относно правата на детето гласи: „... без значение кои са те, къде живеят, какво работят родителите им, какъв език говорят, каква е религията им, дали са момче или момиче, каква е културата им, дали имат увреждане, дали са богати или бедни. Никое дете не трябва бъде третирано несправедливо на каквато и да е основа“ (UNCRC, 1989). Тази декларация защитава децата от несправедливост и нарушаване на техните права и помага те да бъдат предпазени.

ПОПИТАЙТЕ: „Какъв е възрастовият диапазон на някой, който е дете?“

Примерни отговори: От раждането до 18 години или на 18 години и по-млад.

ПОПИТАЙТЕ: „Какво представляват правата на човека?“

Примерни отговори: Правата на човека са юридически, социални и етични принципи на свобода за всички хора, които включват правата на детето - право на свобода на мнение и изразяване, право на почивка и свободно време, право на образование и право на живот, свобода и лична сигурност.

ПОПИТАЙТЕ: „Имат ли еднакви права всички деца?“

Примерни отговори: Да, всички деца имат еднакви права. Правата на човека са универсални, принадлежат на всички.

ДЕЙНОСТ: Права на детето - Четири ъгъла (Дейност 1B)

- **КАЖЕТЕ:** Да имаш права и да използваш правата си са две различни неща. Ето защо, въпреки че всички имат еднакви права, не всеки има достъп до тях.

ПОПИТАЙТЕ: „Мислите ли, че правата ви променят ежедневието ви? Как?“

Примерни отговори: Да. Вашите права ви позволяват да имате достъп до храна и чиста вода, за да сте здрави и ви позволяват да ходите на училище, да решавате какво да правите след училище и ви дават възможност да преследвате мечтите си.

- ▶ **КАЖЕТЕ:** Важно е да запомните, че имате стойност, независимо кои сте. Всеки има стойност и всеки заслужава справедливост (да бъде третиран справедливо). Правата на човека позволяват на детето да има нещата, необходими за пълноценен живот, който е безопасен, щастлив и здравословен.
- ▶ **КАЖЕТЕ:** Един от начините за елиминиране на отрицателни реакции откъм човешките права и ценности е постоянното насърчаване към правосъдие чрез равенство и премахване на дискриминацията чрез справедливост.

ДЕЙНОСТ: Равенство и справедливост (Дейност 1C)

ПОПИТАЙТЕ: „Каква е разликата между равенството и справедливостта?“

Примерни отговори: Равенството има за цел да насърчава справедливостта, предоставяйки еднакви права за всички. Хората, обаче, живеят в различна ситуация, което понякога може да затрудни свободния им достъп до тези права. Ето защо имаме и равенството. Равенството предоставя на всички това, от което се нуждаят (възможности, ресурси и т.н.), за да постигнат същите неща. Понякога това означава, че хората получават различни или дори повече неща, за да постигнат същия резултат. Например хората с увреждания може да се нуждаят от допълнителна помощ, включително инвалидни колички, слухови апарати или протезни крайници, които им позволяват да изпълняват същите задачи като хората без увреждания.

СТЪПКА 03

Вдъхновение

- ▶ **КАЖЕТЕ:** Разгледахме нашите права, ценности и начини да се защитим. Сега ще приложим всичко научено на практика, за да можем да вдъхновяваме и обучаваме другите.

ДЕЙНОСТ: Призив към действие (Дейност 1D)

БЕЗОПАСНА МИГРАЦИЯ

ПОДГОТОВКА

ОСНОВНАТА ИДЕЯ

Миграцията е голяма част от нашия свят. Хората мигрират по различни причини. Безопасната миграция може да спаси животи.

ЦЕЛИ

- 01 **Безопасна миграция:** Въвеждане и прилагане на основните понятия за безопасна миграция.
- 02 **Решения и защита:** Сравнете добри / безопасни и опасни решения за миграция.
- 03 **Капацитет:** Анализирайте миграционните ситуации, за да разпознаете потенциала и способността на децата за общуване, мислене, разрешаване на проблеми и за технически и житейски умения.

ОСНОВНИ ВЪПРОСИ

- Какво е миграция?
- Какви са приликите и разликите между безопасна и опасна миграция?
- Какви са потенциалните рискове по време на миграция за опасност от „неканени“ хора или измамници?
- Как разумното и мъдро вземане на решения спомага да се даде информация за безопасна миграция?
- Какви са начините за получаване и даване на информация за безопасна миграция?
- Как премахват проблемите и пречките, свързани с миграцията, като използват добри аргументи и правилна преценка?

ОСНОВНИ ТЕРМИНИ

- **Имиграция:** преместване в друга държава за постоянно
- **Миграция:** преместване от едно място на пребиваване в друго
- **Нередовна “опасна” миграция:** придвижване между държави без правилните документи или съгласно действащите закони
- **Безопасна миграция:** мигриране до определено място безопасно и законно
- **Бежанец:** човек, който се е преместил в друга държава, за да избегне проблем в своята родна стран
- **Сезонна миграция:** преместване от едно място на друго за дейности като земеделие, прибиране на реколта или времеви и климатични условия.

ДЕЙНОСТИ

- **Въведение**
Видове миграция (дейност 2А)
- **Взаимодействие**
Безопасна или опасна миграция? (Дейност 2В)
Миграционна игра (Дейност 2С)
- **Вдъхновение**
Призив за действие (Дейност 2D)

СТЪПКА 01

Въведение

- **КАЖЕТЕ:** Миграцията е навсякъде. Това е преместването от едно място на друго. Милиони семейства и индивиди по света искат или трябва да се преместят от дома си по много причини всяка година. Когато някой се премести да живее постоянно в чужда държава, това се нарича имиграция.

Има два основни фактора, свързани с миграцията, известни като фактори на натиск и привличане. Някои хора мигрират по избор, тъй като са привлечени от други страни поради по-добри възможности за работа или висок стандарт на живот. Други са „заставени (тласнати)“ или принудени да мигрират поради война, експлоатация, бедност или природни бедствия (напр. наводнения, пожари, земетресения).

Миграцията може също да бъде повлияна и от фактори като ограничен достъп до храна и подслон, екологични, политически и икономически кризи, и културни различия. Често миграцията е свързана с желанието и надеждата за свобода, по-добри условия на живот и / или труд, справедливост и равен достъп до човешките права.

ПОПИТАЙТЕ: „Когато мислим за понятието миграция, кои животни знаете, че се преместват (мигрират) на друго място? Защо се движат?“

Примерни отговори: Птиците мигрират, за да намерят по-добра храна и вода и заради времето.

ПОПИТАЙТЕ: „Познавате ли някой, който се е преместил на друго място? Защо са мигрирали?“

Примерни отговори: Да, моята приятелка се премести, защото баща ѝ получи нова работа в друг град.

ПОПИТАЙТЕ: „Колко време им отне да стигнат до новото си място? Пътуваха ли с група от хора?“

Примерни отговори: Отне ѝ няколко дни, за да се премести, и тя пътува със семейството си.

ДЕЙНОСТ: Видове миграция (Дейност 2А)

СТЪПКА 02

Взаимодействие

- **КАЖЕТЕ:** През последните години се наблюдава бързо нарастване на броя на международните мигранти по света. Много е вероятно вече да познавате някой, който е мигрирал; ако не, ще срещнете някого през живота си. Мигрантите остават сред някои от „най-уязвимите членове на обществото .. търпят нарушения на човешките права, злоупотреба и дискриминация.“

Някои хора дори мигрират поради дискриминация въз основа на националност, раса и религия. Понякога те са принудени да напуснат страната си, за да избягат от война, преследване или дори природни бедствия. Това може да накара човек да се премести и да стане бежанец. Други мигрират като се местят от едно място на друго за дейности като земеделие, прибиране на реколта или времеви и климатични условия. Това е известно като сезонна миграция. Следователно, изучаването на това понятие днес ни помага да обясним как правата на някои хора биват нарушавани по време на миграцията и какви видове несправедливост търпят някои семейства от „неканени“ или „измамливи“ хора, когато се опитват да мигрират нелегално.

ПОПИТАЙТЕ: „Какви са различните видове миграция и какви са начините, по които хората мигрират?“

Примерен отговор: Можете да мигрирате със самолет, с лодка, с кола или пеша. Можете също да мигрирате в границите на вашата страна, навън в чужда държава, сезонно по време на отпуск или за временна работа, и да имигрирате за постоянно, като кандидатствате за пребиваване / гражданство.

ПОПИТАЙТЕ: „Как може миграцията да стане опасна?“

Примерен отговор: Без паспорт, без виза или неофициални гранични пунктове.

ДЕЙНОСТ: Безопасна или опасна миграция? (Дейност 2В)

ПОПИТАЙТЕ: „Засяга ли ви проблемът с миграцията, ако никога не мигрирате? Защо?“

Примерен отговор: Дори и да не мигрирате, може да се наложи да помогнете на някой, който мигрира или желае да го направи. Например, член на семейството или приятел.

ПОПИТАЙТЕ: „Чували ли сте някога история за някого, който е мигрирал безопасно или за някого, който е мигрирал по опасен начин? Искате ли да спделите?“

Примерен отговор: Баща ми започна нова работа и трябваше да се преместим, когато бях бебе. Бяхме в безопасност, защото заедно мигрирахме цялото семейство.

ДЕЙНСОТ: Миграционна игра (Дейност 2С)

- ▶ **КАЖЕТЕ:** Важно е да запомните, че миграцията оформя нашия свят и мигрирането безопасно спасява животи. Понякога начинът, по който хората мигрират, изглежда различен и е поради различни причини; не винаги е по техен избор.

СТЪПКА 03

ВДЪХНОВЕНИЕ

- ▶ **КАЖЕТЕ:** Научихме за безопасната и опасна миграция и начините да се защитим. Сега ще приложим всичко научено на практика, за да можем да вдъхновяваме и обучаваме другите.

ДЕЙНОСТ: Призив към действие (Дейност 2D)

ТРАФИКЪТ И ЕКСПЛОАТАЦИЯТА НА ХОРА

ОСНОВНАТА ИДЕЯ

Днес трафикът и експлоатацията на хора съществуват по целия свят. За да се предотврати трафикът на деца, е важно да се определи разликата между безопасни и опасни тайни.

ЦЕЛИ

- 01 **Форми на трафик на хора:** Въведете основните форми на трафик на хора.
- 02 **Стратегии за риск и защита:** Определете потенциалните рискове от експлоатация и трафик на хора за децата, за да ги снабдите със знанията и инструментите за защита.
- 03 **Капацитет:** Разгледайте безопасни и опасни ситуации под формата на експлоатация, за да разпознаете потенциала и способността на децата за общуване, мислене, разрешаване на проблеми, технически и житейски умения.

ОСНОВНИ ВЪПРОСИ

- Какво представлява трафикът и експлоатацията на хора?
- Какви са основните форми на трафик на хора?
- Какви са някои от потенциалните рискове за експлоатация на деца?
- Каква е разликата между подходящ и неподходящ физически контакт?
- Какви са разликите между безопасни и опасни тайни?
- Какви права имат децата по отношение на тялото си?

ОСНОВНИ ТЕРМИНИ

- **Трафик на хора:** форма на експлоатация; престъпление, незаконната търговия с хора главно с цел принудителен труд и секс трафик; трафикът на деца е трафик на непълнолетно лице (някой под 18 години)
- **Онлайн сексуална експлоатация на деца:** експлоатация на дете в онлайн платформа, в която често се качват неподходящи изображения (снимки с насилие или голи образи)
- **Безопасни тайни:** информация, която е предназначена да бъде лична или запазена в тайна от другите, но може впоследствие да бъде разкрита (например изненада)
- **Трафиканти:** хора, които трафикират и / или експлоатират други хора
- **Опасни тайни:** информация, която би могла да навреди на някого или да е противозаконна, да сплаши или притесни някого, която не е предназначена да бъде лична (но не трябва да се издава)
- **Уязвим:** положение или състояние, при което човек е силно податлив на физическо и емоционално нараняване

ДЕЙНОСТИ

- **Въведение**
Пазете безопасни тайни срещу Споделяйте опасни тайни (Дейност 3А)
- **Взаимодействие**
Изучаване на експлоатацията (Дейност 3В)
Какво би направил? (Дейност 3В)
- **Вдъхновение**
Призив за действие (3D дейност)

СТЪПКА 01

Въведение

- **КАЖЕТЕ:** Днес ще научим за това как трафикът и експлоатацията на хора са престъпления, които се случват във всяка държава по света. Ще научим и за начините за определяне на опасностите, за да не бъдем в положение на уязвимост. Ще проучим с кого можете да говорите, ако имате нужда от помощ и как тайните могат да бъдат безопасни или опасни.

Експлоатацията и трафикът на хора се случват поради „измамливи хора“. Знаем, че дискриминацията и бедността увеличават уязвимостта, а уязвимите не винаги се чувстват сигурни да кажат истината или дори не знаят на кого могат да се доверят, ако искат да говорят. Понякога „измамливите хора“ могат да бъдат непознати, но и хора, които би трябвало да ви обичат и защитават, като член на семейството или приятел.

- **КАЖЕТЕ:** Трафикът и експлоатацията на деца се базират главно на пазенето на тайни (потайност.та). Затова, като деца, е важно добре да различавате безопасните и опасните тайни.

Безопасните тайни са добри тайни, които носят щастие на някого. Това е информация, предназначена да бъде лична или запазена в тайна от другите, и която впоследствие може да бъде разкрита. Например: искате да изненадате някого с парти или да подарите подаръци, които ще бъдат отворени на специално събитие.

Опасните тайни не са предназначени да бъдат лични или пазени в тайна, и могат да породят неприятни чувства, дискомфорт или притеснение в хората. Опасните тайни могат да са причина за нараняване, болка или чувство на страх, че ще се случи нещо лошо. Например: някой ви наранява или ви моли да направите нещо опасно или неудобно, и ви казва да не казвате на никого или ще пострадате.

Попитай: “Защо някой трябва да пази тайна?”

Примерен отговор: Може би организирате парти-изненада за вашия приятел.

ДЕЙНОСТ: Пазете безопасни тайни срещу Споделяйте опасни тайни (Дейност 3А)

СТЪПКА 02

Взаимодействие

- **КАЖЕТЕ:** Имате право да нарушите обещание да пазите опасна тайна и да кажете на някого. Опасните тайни могат да бъдат свързани с нещо нараняващо или опасно, като трафик и експлоатация на хора. Неканените или измамливите хора често карат децата да обещават да пазят лошите неща като „малка тайна“. Тези неканени или измамливи хора също могат да бъдат наречени трафиканти в сектора трафик на хора.

Трафикът на хора е форма на експлоатация или използването на някого по жесток или несправедлив начин. Някои от основните форми на трафик на хора включват принудителен труд, принудителна проституция и трафик на деца. Трафикът на хора се случва във всяка държава, като може тя да бъде страна източник (където хората се експлоатират и принуждават да се преместят на друго място), транзитна страна (през която преминават трафикираните) и / или страна дестинация (до която хората биват трафикирани).

Робството съществува от хиляди години насам, във всички страни и континенти, като най-ранните данни са още от 16 век пр.н.е. в Китай. Робството е било редовна практика в много култури през цялата история, а в някои цивилизации робите съставлявали по-голямата част от населението, превъзхождайки „свободните хора“ или граждани. Цели царства и империи често са били изградени от роби, например древна Гърция, Рим и Египет. Доскоро, през последните 200 или повече години, робството се считаше за „нормална“ и законна практика. Човек имаше право да притежава други човешки същества без значение как се отнася към тях. Това е ужасно, когато се замислим за всичко това сега. Въпреки че световните лидери са решили, че робството е незаконно, днес има повече жертви на трафик, експлоатирани и поробени хора, отколкото по всяко друго време в историята.

ДЕЙНОСТ: Изучаване на експлоатацията (Дейност 3В)

- **КАЖЕТЕ:** Добрата новина е, че въпреки че трафикът и експлоатацията на хора могат да бъдат плашещи, има толкова много невероятни хора и организации по света, които се борят за справедливост, за да ги премахнат. Трафикът на хора може да бъде предотвратен, ако знаете как да защитите себе си и другите. Ето защо е важно да знаем за безопасните и опасни лични граници, за нашите права, онлайн безопасност и поверителност, така че никой да не стане жертва на трафик.

ПОПИТАЙТЕ: „Как според вас може да изглежда експлоатацията или трафика на хора днес?“

Примерен отговор: Децата могат да дават всякакви идеи: например, многочасов, принудителен труд във фабрика, почистване на домове, задържане на някой да си тръгне или лишаване от сън.

- **КАЖЕТЕ:** Децата имат право на достъп до образование (например, да ходят на училище), да бъдат здрави, да имат време да играят с приятели и да контролират тялото си (например, правото да кажат „не“ при неудобно или опасно докосване). Тези права се отнасят и до използването на онлайн платформи (например Facebook, Instagram, TikTok, Snapchat, LINE) и начините, по които те могат да бъдат нарушени (например, чрез това, което хората пишат за тях, чрез споделяне на снимки на тяхното тяло и чрез онлайн приятелите им). Въпреки че всичко е онлайн, вие все още имате същите права и можете да кажете „не“.

ДЕЙНОСТ: Какво бихте направили? (Дейност 3В)

- **КАЖЕТЕ:** Важно е, ако видим нещо, да кажем и да направим нещо. За вас като деца това може да означава да кажете на учителя или на вашите родители. Въпреки че сте млади, гласът ви има значение! Ако смятате, че някой е наранен или в опасност, имате право да кажете. Ние знаем, че вие имате права като деца при условията на КООНПД: имате право да бъдете защитени (член 3) и имате право да бъдете изслушани (член 12).

СТЪПКА 03

ВДЪХНОВЕНИЕ

- **КАЖЕТЕ:** Научихме за трафика на хора, експлоатацията и начините, по които можем да се защитим. Сега ще приложим всичко научено на практика, за да можем да вдъхновяваме и обучаваме другите.

ДЕЙНОСТ: Призив към действие (3D дейност)

Ръководство за дейности

Дейности - сесия 01

ЦЕННОСТИ И ДЕТСКИ ПРАВА

Ценности (Оценяване на ценностите)

ЦЕЛ

Да покажем вътрешната стойност на всяко човешко същество и да разгледаме идеята за ценностите, които формират стандарта на поведение на човека и да се фокусираме върху процеса на определяне на ценностите.

МАТЕРИАЛИ

Банкнота (с каквато и да е стойност), карти за игра на думи

СТЪПКА 01 Покажете банкнотата

ПОПИТАЙТЕ: „Колко струва тази банкнота?“ (Изчакайте отговорите на учениците)

СТЪПКА 02 Сгънете банкнотата и я покажете отново

ПОПИТАЙТЕ: „Колко струва сега, когато я сгънах наполовина? Толкова ценна ли е колкото и преди?“ (Изчакайте отговорите на учениците)

СТЪПКА 03 Сгънете банкнотата наполовина още няколко пъти. Задайте на децата същия въпрос след всеки път, когато сгънете банкнотата. Опитайте се да убедите децата, че банкнотата губи стойност всеки път, когато я сгъвате наполовина. Когато вече не можете да сгънете банкнотата още веднъж, я разгънете обратно до оригиналния ѝ размер.

► **КАЖЕТЕ:** Няма значение колко пъти сгъвам тази банкнота, тя остава еднакво ценна. Все още мога да си купя същите неща, дори и да е сгъната наполовина. А сега си представете, че тази банкнота е човек и всеки път, когато е сгъната наполовина, този човек преминава през трудност поради нещо, върху което няма контрол.

ПОПИТАЙТЕ: „Ако сте родени в друга държава, променя ли се вашата стойност като човек?“

Примерен отговор: Не. Стойността на човек не се променя поради мястото, на което е роден.

ПОПИТАЙТЕ: „Ако сте родени с увреждане, променя ли се стойността ви като човек?“

Примерен отговор: Не. Стойността на човек не се променя, защото има увреждане.

ПОПИТАЙТЕ: „Ако сте родени в бедно семейство или богато семейство, променя ли се вашата стойност като човек?“

Sample Answer: Не. Стойността на човек не се променя, защото е богат или беден. Всъщност, независимо къде сме родени, кои са членовете на нашето семейство или какви са нашите обстоятелства, нашата стойност като човешки същества не се променя. Всички имаме еднаква стойност и човешки права. Точно като тази банкнота; независимо колко пъти я сгъвам, първоначалната ѝ стойност никога не се променя. Сега, когато знаем, че всички имаме стойност, ще говорим за това, което ценим.

ДЕЙНОСТ 1А - ПРОДЪЛЖЕНИЕ

СТЪПКА 04 Използвайки картите с думи, изберете една карта и я покажете на класа. Дискутирайте за ценността, описана на картата, и определете дали тя е надеждна (здравословна ценност) или не (нездравословна ценност).

СТЪПКА 05 Прочетете следните случки на класа и ги помолете да определят дали човекът в случката е надежден или измамлив въз основа на ценностите, които сте обсъдили като клас:

СЛУЧКА 01

Майката на Петър го моли да вземе играчките си, преди да излезе навън да играе. Вместо това той ги крие под леглото си. Когато майка му пита: „Взе ли играчките си, както те помолих?“ Той казва: „Да“.

ПОПИТАЙТЕ: „Мислите ли, че Петър заслужава доверие или обратното, недоверие?“

Примерен отговор: Не можем да му се доверим.

СЛУЧКА 02

Кари казва на приятеля си тайна относно подаръка, който е приготвила за рождения ден на тяхна обща приятелка. Кари не казва на никой друг за подаръка, защото иска да бъде изненада.

ПОПИТАЙТЕ: „Заслужава ли Кари доверие или не заслужава?“

Примерен отговор: Можем да се доверим на Кари, понеже тя е верен приятел, който може да пази безопасни тайни.

СЛУЧКА 03

Вики беше капитан на отбора и винаги избираше да използва Иво като ключов играч, знаейки, че това е несправедливо спрямо останалите играчи, които не се изреждат да играят. Вики знаеше, че Иво мами, когато играе, поради което тя винаги го избираше; тя просто искаше да спечели играта на всяка цена.

ПОПИТАЙТЕ: „Заслужава ли Вики доверие или не заслужава?“

Примерен отговор: Тя мами като експлоатира, като играе нечестно и се възползва от Иво.

СЛУЧКА 04

Мая не е учила за нейния тест, затова тя поиска отговорите от приятеля си, за да не се провали.

ПОПИТАЙТЕ: „Заслужава ли Мая доверие или не заслужава?“

Примерен отговор: Тя мами, като преписва на своя тест.

СЛУЧКА 05

Тони вижда, че от джоба на Деси падат няколко лева; взема ги и ги връща обратно на Деси.

ПОПИТАЙТЕ: „Заслужава ли Тони доверие или не заслужава?“

Примерен отговор: Той заслужава доверие, понеже е честен, държи се почтено и е верен.

ЧЕСТЕН

ЛЪЖЛИВ

ИСТИНЕН

ИЗМАМЛИВ

ИСКРЕН

ЗАБЛУЖДАВАЩ

ПОЧТЕНОСТ

ИЗМАМА

НАДЕЖДЕН

ВЪЗПОЛЗВАЩ СЕ
ОТ НЯКОГО

ВЕРЕН

ПРЕСТРУВАЩ СЕ

ДЕЙНОСТ 1Б

Четирите ъгъла на правата на детето

ЦЕЛ

Да се разгледат четирите основни, всеобхватни категории права, посочени в Конвенцията на ООН за правата на детето.

МАТЕРИАЛИ

Категории на правата на детето (изрежете всичките 4)

Карти за правата на детето (изрежете всичките 12)

СТЪПКА 01 Поставете етикет на всеки ъгъл на стаята с една от четирите категории на правата на детето (развитие, оцеляване, участие, защита).

СТЪПКА 02 Изберете карта за правата на детето и прочетете примера на учениците. Помолете децата да застанат в ъгъла на стаята, който според тях представлява подходящата категория за конкретното право. Може да направите това под формата на игра, в която децата се придвижват до ъгъла, който смятат за правилен. Вариант за играта: Децата, които застанат в правилния ъгъл, остават в играта.

СТЪПКА 03 Дискутирайте върху всички карти за правата на детето, тъй като всяка от тях ще бъде избрана по време на играта. Попитайте децата коя категория според тях най-добре съответства на настоящото право и нека обяснят защо са застанали в ъгъла, който са избрали.

КАТЕГОРИИ НА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО

ПРАВА НА СЪЩЕСТВУВАНЕ

Чист въздух, чиста вода,
питателна храна

ПРАВА НА ЗАЩИТА

Без тормоз, в безопасност от
отвличане или продажба, без заплахата
от експлоатация

ПРАВА НА УЧАСТИЕ

Свобода на речта и изразяването,
религиозно право

ПРАВА НА РАЗВИТИЕ

Образование, игра и почивка

ДЕЙНОСТ 1Б - ПРОДЪЛЖЕНИЕ

СТЪПКА 04 Обобщете дейността със следните дискуссионни въпроси:

ПОПИТАЙТЕ: „Как мислите, че децата могат да бъдат застрашени, ако техните права не са защитени?“

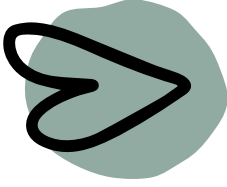
Примерен отговор: Ако правата не са защитени, въздухът, водата и храната могат да бъдат замърсени и да влошат здравето на детето; тормозът в училище или вкъщи може да предизвика страх и липса на самоувереност.

ПОПИТАЙТЕ: „Кой е отговорен за това, правата на децата да са защитени?“

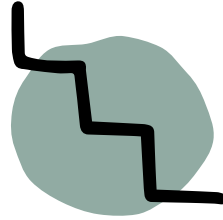
Примерен отговор: Местните и националните лидери, родителите и дори други деца са отговорни за защитата на децата и техните права.

ПОПИТАЙТЕ: „Как разумното вземане на решения може да предпази децата от нещо лошо?“

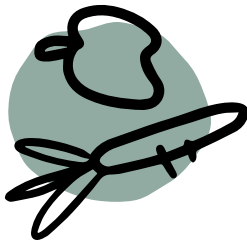
Примерен отговор: Мъдрите решения предпазват децата от опасност, като така се учат да избират здравословна храна, да искат да пият чиста вода и да решат да споделят, когато забележат нещо.

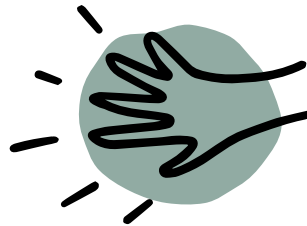
ПРАВА НА ЗАЩИТА

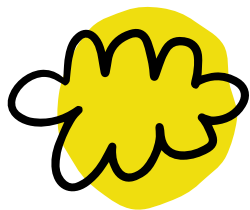
ПРАВА НА РАЗВИТИЕ

ПРАВА НА СЪЩЕСТВУВАНЕ

ПРАВА НА УЧАСТИЕ

ПРАВО НА
ЧИСТ ВЪЗДУХ

ПРАВО НА
ЧИСТА ВОДА

ПРАВО НА
**ЗДРАВΟΣЛОВНА
ХРАНА**

ПРАВО НА
**ЛИПСА НА
ТОРМОЗ**

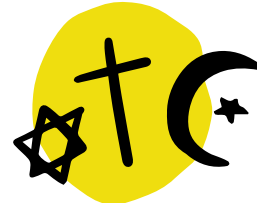
ПРАВО НА
**БЕЗОПАСНОСТ ОТ
ОТВЛИЧАНЕ ИЛИ
ПРОДАЖБА**

ПРАВО НА
**БЕЗОПАСНОСТ ОТ
ЕКСПЛОАТАЦИЯ**

ПРАВО НА
**СВОБОДА НА
МНЕНИЕТО**

ПРАВО НА
**РЕЛИГИОЗНИ
ВЯРВАНИЯ**

ПРАВО НА
**СВОБОДНО
ИЗРАЗЯВАНЕ**

ПРАВО НА
ИГРА И АКТИВНОСТ

ПРАВО НА
ПОЧИВКА

ПРАВО НА
**ДОСТЪП ДО
ОБРАЗОВАНИЕ**

ДЕЙНОСТ 1С

Равноправие и справедливост

ЦЕЛ

Да се проучи концепцията за равноправието и справедливостта спрямо разбирането за дискриминацията, експлоатацията и правосъдието.

МАТЕРИАЛИ

Карти за равноправие и справедливост

СТЪПКА 01 ДПокажете първото изображение

ПИТАЙТЕ: “Какво забелязвате в това изображение?”

Примерен отговор: Равноправие: всяко дете има един и същ размер кутия, въпреки разликата във височината им.

ПИТАЙТЕ: “Смятате ли, че всички деца на изображението смятат, че размерът на кутията е справедлив? Какво е несправедливо в ситуацията?”

Примерен отговор: Дори когато има равенство в размерите на кутиите, това не означава непременно равен резултат. Понякога хората се нуждаят от повече помощ, за да постигнат еднакви цели.

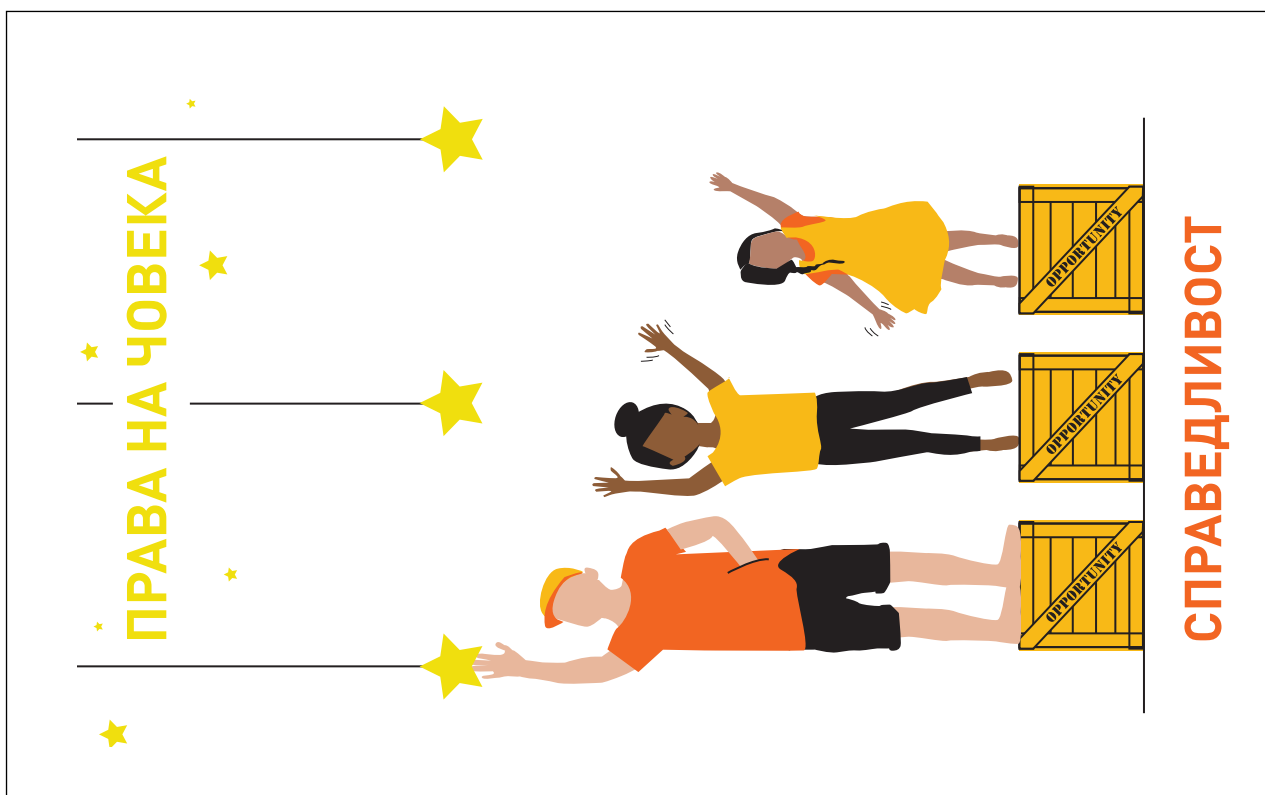
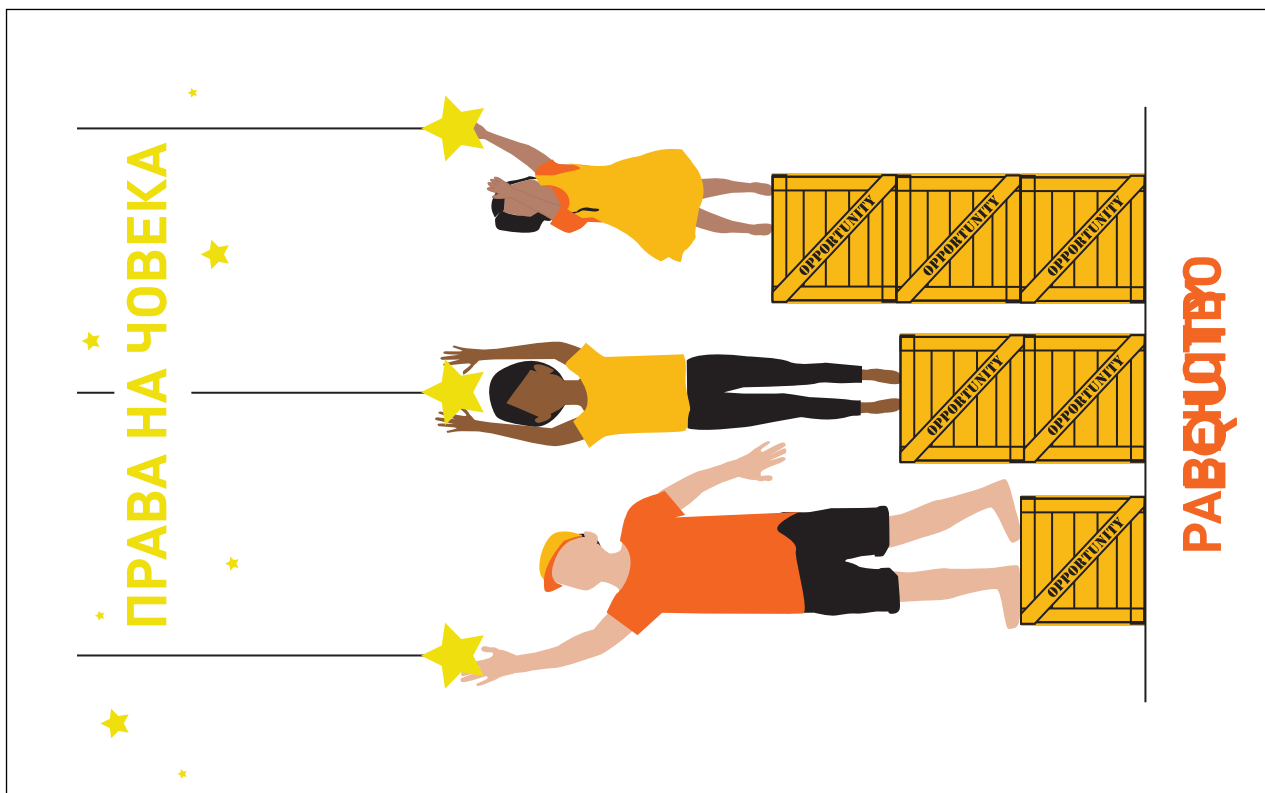
ПИТАЙТЕ: “Какво може да се направи, за да бъде ситуацията по-справедлива?”

Примерен отговор: Справедливост: снабдяване на по-ниското дете с по-висока кутия или повече кутии, на които да стои, за да достигне своите права.

СТЪПКА 02 Накарайте учениците да обсъдят какви биха били резултатите, ако ситуацията остане същата.

Примерен отговор: Децата биха имали еднаква несправедлива разлика както преди да им дадат кутии, не достигайки правата си.

СТЪПКА 03 Изберете безопасно и уважително решение на проблема. Може да има други начини да се постигне справедливост за всички. Покажете изображението за справедливост, илюстриращо снабдяването на нужната подкрепа, необходима за постигането на равни права за всички.

ДЕЙНОСТ 1Д

Призив за действие

Помолете учениците да размишляват върху важността на правата на детето, използвайки един от методите по-долу. Поканете ги да покажат (изразят) как тези права допринасят за свят, в който всяко дете е свободно. Като допълнително предизвикателство, помолете децата да помислят за свят без права на човека и без никакви правила. Попитайте ги дали смятат, че това би било добро или лошо? Защо? Поканете ги да обяснят чрез изборания от тях метод.

— СЪЗДАЙ (ХУДОЖЕСТВЕН ПОДХОД)

Учениците рисуват картина, която отразява как изглеждат правата на детето или какво означават те за тях. Учениците могат и да работят заедно, за да създадат стенопис, плакати или рекламна кампания.

МАТЕРИАЛИ: химикалки, моливи, боя, хартия, стикери, лепило с блясък, други налични материали за занаяти

— ИЗИГРАЙ (ДРАМАТУРГИЧЕН ПОДХОД)

Учениците работят в група, за да направят скеч или пиеса, базирана на защитата на правата на децата. Те трябва да напишат кратък сценарий, като всеки член на групата да има роля.

МАТЕРИАЛИ: Моливи, хартия, облекло, реквизит

— НАПИШИ (ЕКСПРЕСИВЕН ПОДХОД)

Учениците трябва да разкажат как би изглеждал техният „мирен свят или свършено общество“, където всяко дете има права, като напишат или нарисуват своите творчески идеи и мисли. Помолете ги да анализират определени права на своето „свършено общество“ и какво би станало, ако тези права бъдат нарушени.

МАТЕРИАЛИ: химикалки, моливи, хартия

— РАЗКАЖИ (МУЗИКАЛЕН ПОДХОД)

Учениците работят в група, за да съчинят песен или стихотворение, или за да изразят как се чувстват относно правата си, или за да обяснят какво представляват правата на детето. Те също могат да споделят „защо“ са избрали да включат това конкретно право в музикалната си интерпретация.

МАТЕРИАЛИ: химикалки, моливи, хартия, музикални инструменти

Дейности - сесия 02

БЕЗОПАСНА МИГРАЦИЯ

ДЕЙНОСТ 2А

Видове миграция

ЦЕЛ

Да се идентифицират и обяснят четирите вида човешка миграция: вътрешна, външна, сезонна и имиграционна.

МАТЕРИАЛИ

Снимки, изобразяващи миграцията;

СТЪПКА 01 Представете четирите вида миграция, като попитате: „Защо хората се местят? Кой са различните видове начини на придвижване?“ След това покажете едно от изображенията по-долу, за да илюстрирате един от четирите вида миграция. Помолете учениците да изтълкуват какво представлява изображението.

ДЕЙНОСТ 2А - ВИДОВЕ МИГРАЦИЯ ПРОДЪЛЖЕНИЕ

ВИДОВЕ МИГРАЦИЯ	
ВЪТРЕШНА МИГРАЦИЯ преместване в границите на една държава	ВЪНШНА МИГРАЦИЯ преместване в друга държава или континент
СЕЗОННА МИГРАЦИЯ преместване от едно място на друго с цел земеделие, жътва или поради времето/климата	ИМИГРАЦИЯ преместване от една страна в нова за постоянно

ДЕЙНОСТ С КУТИИ (ПО ЖЕЛЕНИЕ)

Използвайте две прозрачни кутии и няколко топки. Премествайте топките от едната в другата кутия, за да илюстрирате понятието миграция и различните видове миграция:

- **Външна миграция** - преместете една топка от едната кутия в другата
- **Вътрешна миграция** - преместете топките вътре в кутията
- **Сезонна миграция** - напълнете едната кутия с малко вода и преместете топките в другата кутия
- **Имиграция** - преместете топка от едната кутия в другата и след това напишете „гражданин“ на лист хартия и го сложете в кутията

Безопасна или опасна миграция?

ЦЕЛ

Да се разгледат възможни случаи на миграция, за да се определи дали те са безопасни или опасни; да се обсъдят начини, по които миграцията може да бъде по-безопасна.

МАТЕРИАЛИ

Ситуации на миграция, “безопасни” и “опасни” карти (по един комплект на ученик)

СТЪПКА 01 Раздайте „безопасна” и „опасна” карта на всеки ученик.

СТЪПКА 02 Прочетете следните ситуации на учениците. Помолете ги да вдигнат картата, която според тях е подходяща за ситуацията (безопасна или опасна). След като всички ученици вдигнат картите си, споделете с тях верния отговор и отделете време, за да обясните защо ситуацията е опасна или безопасна.

СИТУАЦИЯ 01

Ники и семейството ѝ се местят в Лондон, защото баща ѝ е получил нова работа. Те отиват в посолството и кандидатстват за визи.

БЕЗОПАСНО | Те следваха законовия ред и кандидатстваха за виза.

СИТУАЦИЯ 02

Бела става много рано всяка сутрин, за да ходи до границата с родителите си. Те минават по специален път, за да не ги види никого, че пресичат границата. Те работят там през деня, след което се връщат.

ОПАСНО | Те поемат по път, който може да не е законен или безопасен; те не искат да бъдат хванати.

ДЕЙНОСТ 2В - БЕЗОПАСНА ИЛИ ОПАСНА МИГРАЦИЯ? ПРОДЪЛЖЕНИЕ.**СИТУАЦИЯ 03**

Съседът на Мая се приближава към къщата им и вика: „Трябва да тръгваме; те идват!“ Майката на Мая започва да пълни чанта с дрехи, а баща ѝ грабва портфейла си. Бягат от къщата толкова бързо, че Мая няма време дори да вземе любимата си книга. Съседът им познава човек, който може да ги качи на лодка, за да избягат.

ОПАСНО | Те трябва да напуснат толкова бързо, че се доверяват на непознат, който може да бъде опасен.

СИТУАЦИЯ 04

Предлагат на Алекс страхотна работа в Банкок. Тъй като не е от Тайланд, той трябва да получи разрешение за работа и виза, но това е скъпо. Братовчед на Алекс знае къде може да му издадат нужните документи, избягвайки правилния/законен начин и спестявайки много пари.

ОПАСНО | Той вероятно използва фалшиви документи, които са опасни.

СИТУАЦИЯ 06

Ани планира почивка до Австралия. Преди да замине, Ани проучва онлайн нещата, от които би се нуждаела.

БЕЗОПАСНО | Тя се подготвя преди да пътува, за да може да остане в безопасност.

ДЕЙНОСТ 2В - БЕЗОПАСНА ИЛИ ОПАСНА МИГРАЦИЯ? ПРОДЪЛЖЕНИЕ.**СИТУАЦИЯ 07**

Марио пътува със семейството си от няколко седмици. Те са на път към къщата на чичо му в Бостън, където ще бъдат в по-голяма безопасност. Майката на Марио попълва документи и разговаря с надеждна организация, която им помага да получат своите визи.

БЕЗОПАСНО | Марио получава помощ от надеждна организация, която следва официалния процес, за да подготви документите им.

СТЪПКА 03 Дискусия с класа

- **SAY:** Тези ситуации са реални случки в живота на много хора. Разглеждайки ги заедно, можем по-лесно да видим какво трябва да се случи и как можем да вземем обмислени решения, за да насърчим безопасната миграция.

ПОПИТАЙТЕ: „Може ли някой да определи някои от основните разлики между „безопасните“ и „опасните“ начини на миграция? Сеещате ли се за нещо, което може да направи една опасна ситуация по-безопасна?“

Sample Answer: Да имаме паспорт и нужните за пътуване документи и да пътуваме с група от хора, на които можем да се доверим. Предпазни мерки като тези биха направили миграцията по-безопасна. Ако се опитаме да мигрираме самостоятелно или разрешим на „измамлив“ човек да ни помогне да мигрираме без подходящите документи, ние се поставяме в опасност.

БЕЗОПАСНА

ОПАСНА

ДЕЙНОСТ 2С

Игра за миграцията

ЦЕЛ

Да се въведат и приложат основните понятия за безопасна и опасна миграция; да работим съвместно, за да мигрираме през въображаема река.

МАТЕРИАЛИ

Хартия, лента, столове или въже за отбелязване на брега на реката

СТЪПКА 01 Напишете следните думи на парчета хартия (по една дума на лист).

БЕЗОПАСНА МИГРАЦИЯ	ОПАСНА МИГРАЦИЯ
Виза Паспорт Пари Семейство Безопасност Доверие Законен	Без виза Без пари Без подкрепа Без паспорт

СТЪПКА 02 Създайте въображаема река, използвайки столове или въжета, за да отбележите зоната на реката. След това вземете седемте листа хартия с думи от категорията „безопасна миграция“ и ги сложете на пода, оставяйки малко разстояние между тях, така че учениците да могат да преминат от един лист хартия към следващия с лекота. Думите трябва да са с обърнати към пода; можете да ги залепите, за да останат на мястото си по време на играта. До този ред хартия създайте друга успоредна линия, като този път използвайте четирите листа хартия, които представляват „опасната миграция“, така че разстоянието между тях да е по-голямо. Предназначено е учениците да изпитат затруднения при преминаването на реда от начало до край, стъпвайки само на листовите хартия. Уверете се, че тези думи също са залепени с лице към пода.

СТЪПКА 03 Разделете учениците на два отбора. (Първият екип се нарича „безопасна миграция“, а вторият - „опасна миграция.“) Накарайте всеки отбор да се нареди зад първия лист хартия от съответния ред.

ДЕЙНОСТ 2С - ИГРА ЗА МИГРАЦИЯТА ПРОДЪЛЖЕНИЕ.

СТЪПКА 04 Обяснете правилата и целта на играта на двата отбора.

- **Правило 1:** Могат да стъпват само върху хартията. Ако някой докосне земята, трябва да започне отначало.
- **Правило 2:** Съотборниците да създадат верига, като се хванат за ръце, и да не я прекъсват по време на играта.
- **Цел:** Да прекосят реката възможно най-бързо, спазвайки правилата.

СТЪПКА 05 Започнете отброяване от три и оставете учениците да започнат. Екипът на „безопасната миграция“ ще може да започне сравнително бързо, докато екипът на „опасната миграция“ ще изпита затруднения. Спрете играта, след като първият отбор завърши.

СТЪПКА 06 Съберете двата отбора и поздравете печелившия екип на „безопасната миграция“. Обсъдете защо екипът на „опасната миграция“ се е затруднил.

ПОПИТАЙТЕ: „Защо не завършихте първи? Какво стана?“

Примерен отговор: „Имаше твърде много разстояние между листовите хартии и това ни караше да прекъсваме нашата верига и да започваме от начало. Да успеем беше почти невъзможно.“

Обяснете, че тези две групи представляват безопасната и опасната миграция в света днес. Прегледайте думите на двата реда и обяснете как те допринасят за безопасната или опасната миграция.

Призив за действие

Насърчете учениците да измислят ситуация на миграция, използвайки един от методите по-долу. Не забравяйте да включите причините, поради които случката е пример за безопасна или опасна миграция. Като допълнително предизвикателство накарайте децата да се замислят, ако бяха лидери в техния град или държава. Какво биха могли да направят, за да превърнат една опасна ситуация в по-безопасна? Какви биха били реакциите на другите в двете ситуации? Накарайте ги да обяснят чрез избрания от тях метод.

— СЪЗДАЙ (ХУДОЖЕСТВЕН ПОДХОД)

Учениците рисуват картина, която отразява как изглеждат безопасната и опасната миграция. Учениците могат и да работят заедно, за да създадат стенопис, плакати или рекламна кампания.

МАТЕРИАЛИ: химикалки, моливи, боя, хартия, стикери, лепило с блясък, други налични материали за занаяти

— ИЗИГРАЙ (ДРАМАТУРГИЧЕН ПОДХОД)

Учениците работят като група, за да направят скеч или пиеса, базирана на безопасната и опасната миграция. Те трябва да напишат кратък сценарий, като всеки член на групата да има роля.

МАТЕРИАЛИ: Моливи, моливи, хартия, облекло, реквизит

— НАПИШИ (ЕКСПРЕСИВЕН ПОДХОД)

Учениците трябва да разкажат история за миграцията, като напишат или нарисуват своите творчески идеи и мисли. Помолете ги да анализират типа миграция (вътрешна, външна, сезонна или имиграционна) и да определят дали историята им ще се промени, ако изберат различен вид миграция. Те трябва да включат причини, поради които избрания от тях тип миграция е безопасен или опасен.

МАТЕРИАЛИ: химикалки, моливи, хартия

— РАЗКАЖИ (МУЗИКАЛЕН ПОДХОД)

Учениците работят в група, за да съчинят песен или стихотворение, изразявайки чувствата си относно безопасната и опасната миграция.

МАТЕРИАЛИ: химикалки, моливи, хартия, музикални инструменти

Дейности - сесия 03

ТРАФИК НА ХОРА И ЕКСПЛОАТАЦИЯ

ДЕЙНОСТ ЗА

Пазете безопасни тайни и споделяйте опасни тайни

ЦЕЛ

Разгледайте ситуации на безопасни и опасни „тайни“, за да разпознаете потенциала и способността на децата за комуникация, мислене, решаване на проблеми и житейските им умения.

МАТЕРИАЛИ

Ситуации, в които се пазят безопасни тайни и такива, в които се споделят опасни тайни, хартия.

СТЪПКА 01 Споделете случките и накарайте класът да определи дали дадената тайна е безопасна или опасна, като зададете тези въпроси:

- Трябва ли да пазите тайната? Защо?
- Трябва ли да споделите на някого за тайната?

СТЪПКА 02 Накарайте учениците да измислят още ситуации с безопасни и опасни тайни и да ги споделят със съученик или на групата си. Накарайте ги да повторят стъпка първа в отговор на новоизмислените случки.

СИТУАЦИЯ 01

Деби играеше с най-добрата си приятелка и видя синини по ръцете и краката ѝ. Приятелката на Деби ѝ каза, че баща ѝ понякога я бие, когато се ядоса.

СИТУАЦИЯ 02

Един от членовете на семейството на Ая я снима по неприличен начин. Той ѝ каза, че ще ѝ купи играчка, ако не каже на никого за снимките.

СИТУАЦИЯ 03

Марио играеше на компютъра с приятеля си. Той видя нещо, което го накара да се чувства много неудобно и знаеше, че родителите му няма да одобрят.

СИТУАЦИЯ 04

Чичото на Мери я кара да танцува на работното му място след училище. Тя не е достатъчно голяма, за да бъде в клуба, затова той ѝ каза, че не може да каже на никого; това е тяхната тайна.

СИТУАЦИЯ 05

Даниел правеше специален десерт за рождения ден на баща си. Майка му е казала да не казва на баща си за десерта, за да бъде изненада.

СИТУАЦИЯ 06

Влади се запозна с известен „продуцент“ онлайн. Продуцентът го покани на прослушване, но иска Влади да не казва на никого.

СИТУАЦИЯ 07

Еми направи специална картичка за майка си в училище и помоли сестра си да не казва.

СИТУАЦИЯ 08

Сара решава да си намери работа след училище. На работата ѝ не ѝ дават договор. Когато дойде време да ѝ платят, шефът ѝ винаги ѝ дава по-малко от това, което е обещал. Тя не казва на родителите си.

СИТУАЦИЯ 09

Боби иска нов мобилен телефон, но не може да си го позволи. Той среща по-възрастен чужденец, който казва, че ще му купи телефон, ако Боби остане при него. Ако някой попита, той кара Боби да казва, че е неговият баща.

СИТУАЦИЯ 10

Майката на Дари решава да посетят сестра ѝ (лелята на Дари) за Нова година, но да не я предупредят. Тя моли по-голямата братовчедка на Дари за помощ при организирането на пътуването и да не казва на никого.

Разглеждане на експлоатацията

ЦЕЛ

Да се създаде учебна дейност, предназначена да накара децата да изпитат или да станат свидетели на понятията експлоатация и несправедливост. Дейността позволява на децата да изпитат неудовлетвореност, когато дадените им обещания са нарушени, и дават възможност за отворен разговор относно експлоатацията.

МАТЕРИАЛИ

Около 5-10 малки награди (например стикери или бонбони).

СТЪПКА 01 Обсъдете как тази дейност ще им помогне да разберат концепцията за несправедливостта.

ПОПИТАЙТЕ: „Кой може да прави лицеви опори?“

* Изберете двама доброволци, които са казали, че могат да правят лицеви опори, и обещавайте на тези доброволци, че ще получат награда (например стикери, бонбони), когато изпълнят конкретна задача.

СТЪПКА 02 Накарайте двамата доброволци да направят три лицеви опори (или друга задача). Когато приключат с трите лицеви опори, дайте само на един от доброволците стикер/бонбон. Помолете ги да направят още три лицеви опори. Когато приключат, дайте само на същия доброволец награда, игнорирайки другия.

ПОПИТАЙТЕ: „Смятате ли, че това е справедливо? Защо?“

Примерен отговор: Не, не изглежда справедливо. Въпреки че и двамата направиха три лицеви опори, само един получи стикер/бонбон.

СТЪПКА 03 Повторете стъпка втора, като дадете наградата на един и същ доброволец и пренебрегвате другия.

СТЪПКА 04 Обяснете как дейността е била пример за експлоатация и как тя може да се случи под формата на неспазени обещания - човек моли някого да извърши задача (работа), като обещава да ги възнагради (заплата), но не спазва своето обещание. В тази дейност задачата беше доброволците да правят лицеви опори, за да получат награди. Въпреки че и на двамата доброволци беше обещана една и съща награда, само един от тях беше награден.

СТЪПКА 05 Дайте две награди на доброволеца, който не е получил такава, и благодарете на двамата доброволци за участието. Докато се връщат на местата си, кажете следното: „Понякога хората попадат на фалшиви възможности за работа, които им обещават работа и пари, но хората биват измамени. Те работят без заплащане. В много ситуации не са в състояние да напуснат. Всеки заслужава своята упорита работа да бъде наградена, както и да му бъдат осигурени добри условия за работа. Когато хората са принудени да работят без заплащане и не могат свободно да напуснат, те вършат принудителен труд, който е форма на трафика на хора. Когато това се случи и е замесено дете, това е трафик на деца.“

Какво би направил?

ЦЕЛ

Да се въведат основните форми на експлоатация и трафик на хора като престъпление и нарушение на правата на човека.

МАТЕРИАЛИ

Изображения за трафик на хора, по избор: хартия, пастели, моливи

СТЪПКА 01 Обсъдете определението за трафик на хора. (Форма на експлоатация; престъпление, незаконна търговия с хора, главно с цел на принудителен труд и сексуален трафик; трафикът на деца е трафик на хора на непълнолетни лица (хора под 18 години).

ПОПИТАЙТЕ: „Кои са някои видове трафик на хора?“

Запишете отговорите и въведете всеки тип трафик, като използвате изображението и предоставените определения. Сравнете различните видове трафик и обяснете как трафикът на хора е робство в днешно време.

СТЪПКА 02 Накарайте учениците да изберат един вид трафик на хора, който да илюстрират. На групи обсъдете как и защо даден вид трафик на хора се счита за престъпление.

ВИДОВЕ ТРАФИК НА ХОРА

- **Труд, обвързан с дълг:** Принудителен труд за ниско възнаграждение, за да се изплати непоносим дълг
- **Деца-войници:** Насилване на деца да участват във въоръжени сили
- **Трафик на деца:** Всякакъв вид трафик, включващ човек под 18 години
- **Принудителен труд:** Принуждаване на човек да работи в плен за малко или никакво заплащане
- **Принудително подчинение в домашни условия:** Принуждаване на човек да работи и да живее на едно и също място за малко или никакво заплащане

ЗА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ Следващото определение може да не бъде подходящо, в зависимост от възрастта на Вашите ученици.

- **Сексуален трафик:** Принуждаване, подмамване и насилване на човек да изпълнява сексуален акт с цел печалба;

СТЪПКА 03 Обяснете, че трафикът на хора е престъпление, което може да се случи на всеки и затова е важно да знаем какво да правим, ако се чувстваме несигурно или неудобно. Обсъдете разликата между „измамливите“ и „надеждните“ хора и как учениците винаги трябва да споделят на някого, на когото имат доверие, ако не се чувстват в безопасност.

ДЕЙНОСТ 3В - КАКВО БИ НАПРАВИЛ? ПРОДЪЛЖЕНИЕ.

СТЪПКА 04 Прочетете следните случки и накрайте учениците да споделят какво биха направили, ако бяха попаднали в дадената ситуация. Обсъдете като група възможни безопасни решения на случващото се. След това определете кой тип трафик на хора е най-вероятно да се основе на посочената случка.

СИТУАЦИЯ 01

Играеш на улицата пред вкъщи с приятел. Двойка се приближава пред дома ти, навежда се през прозореца на колата и ви казва, че са загубили кучето си. Те не са запознати с квартала и искат да се повозите с тях и да има помогнете. Предлагат ви 10 долара, ако отидете с тях, за да намерите кученцето им. *Какво би направил?*

СИТУАЦИЯ 02

Твоята приятелка, Бела, разговаря с нови приятели във Facebook. Един от приятелите, с които говори, не е човек, когото наистина познава, но изглежда като много приятен млад мъж. Казва се Джейк. Напоследък разговорите на Джейк водят до това той да моли Изабела да се срещне с него в местния мол. Той дори ѝ предлага да доведе нейна приятелка със себе си. Изабела знае, че родителите ѝ не биха одобрили срещата. *Какво би направил?*

СИТУАЦИЯ 03

Приятелят ти, Ники, те кани на купон в дома си след училище. Няколко от приятелите ти планират да бъдат там. Майка ти работи, затова Ники предлага майка му да ви закара до неговия дом след училище. Майка ти е дала разрешение. Когато училищните часове свършват, пристига човек, който казва, че е чичо на Ники и дошъл да вземе теб и Ники вместо майка му. Ники не изглежда щастлив да види чичо си. *What would you do?*

СИТУАЦИЯ 04

Решавате да карате колело с приятел из квартала. Докато карате колелата си, камион започва бавно да ви следва. Намирате се в непозната част на квартала и домовете и на двама ви са твърде далеч, за да се приберете. *Какво би направил?*

СИТУАЦИЯ 05

Филмът свършва и ти и твой приятел сте в киносалона и чакате родителите си да дойдат и да ви заведат у дома. Приветлив мъж се приближава до вас и предлага да ви закара у дома. Отказвате му, защото родителите ви ще пристигнат много скоро. Той започва да настоява, хваща ви за лакътя и ви подтиква към колата си. *Какво би направил?*

ДЕЙНОСТ ЗС - КАКВО БИ НАПРАВИЛ? ПРОДЪЛЖЕНИЕ.**СИТУАЦИЯ 06**

Майка ви отива на пазар, за да купи продукти за специално ястие, което приготвя за вечеря. Пазарът е близо до дома ти и нея няма да я има само за няколко минути. Чуваш как някой чука на вратата. *Какво би направил?*

СИТУАЦИЯ 07

Онлайн си и непознат те моли да го добавиш като приятел и го правиш. Няколко дни по-късно той/тя започва да разговаря с теб и изглежда наистина приятелски настроен/а. Пита дали би искал да включиш своята уеб камера, така че да се видите. *Какво би направил?*

СИТУАЦИЯ 08

Родителите ти са ти казали да продадеш цяла кошница с цветя и ако не го направиш, не можеш да се прибереш вкъщи. *Какво би направил?*

СИТУАЦИЯ 09

Непознат се приближава до теб и казва, че ще ти купи лаптоп (мобилен телефон или кола), но трябва да отидеш да работиш за него. *Какво би направил?*

СИТУАЦИЯ 10

Вечеряш с родителите си и виждаш младо момиче, продаващо цветя на мъж. Той ѝ дава пари, като купува всички цветя, след което започва да я докосва. *Какво би направил?*

СИТУАЦИЯ 11

В училище с приятел си, когато той/тя ти казва, че някой в семейството го/я докосва по неприличен начин, когато никой не е наоколо. *Какво би направил?*

ДЕЙНОСТ ЗД

Призив за действие

Прочетете следния сценарий за случка на трафик на хора (или гледайте видеоклипа Can You See Me?, линк в ресурсите на сесия 3). Насърчете учениците да изберат един от методите по-долу, за да обсъдят понятието “трафик на хора”. Като допълнително предизвикателство накарайте децата да помислят за ситуациите, които са написали, и да отбележат два фактора на отблъскване и два фактора на привличане. След като ги идентифицират, ги попитайте какво могат да направят, за да защитят по-добре хората? Насърчете ги да обяснят чрез изборания от тях метод.

СИТУАЦИЯ НА ТРУДОВА ЕКСПЛОАТАЦИЯ

„Докато пътуваше из родната си страна, Антон получи предложение за работа в чужбина. Развълнуван от тази нова възможност, той прие. Но Антон беше измамен. Когато пристигна, всичко беше различно от това, което му бе обещано. Документите му за самоличност били изгорени и той бил пребит от трафикантите си. Принуден е да работи във фабрика, във ферма и в дом за малко или никакво заплащане - той бе поробен и малтретиран в продължение на три години. След множество опити Антон най-накрая успява да избяга. Днес робството вече не е неговата ежедневна реалност.

— СЪЗДАЙ (ХУДОЖЕСТВЕН ПОДХОД)

Учениците рисуват картина, която отразява как изглежда трафикът и експлоатацията на хора (например една от основните форми на трафик) или какво означават те за тях. Учениците могат и да работят заедно, за да създадат стенопис, плакати или рекламна кампания.

МАТЕРИАЛИ: химикалки, моливи, боя, хартия, стикери, лепило с блясък, други налични материали за занаяти

— ИЗИГРАЙ (ДРАМАТУРГИЧЕН ПОДХОД)

Учениците работят като група, за да направят скеч или пиеса, базирана на трафика на хора и експлоатацията. Те трябва да напишат кратък сценарий, като всеки член на групата да има роля.

МАТЕРИАЛИ: Моливи, хартия, облекло, реквизит

ДЕЙНОСТ ЗД - ОБВЪРЖЕТЕ КЪМ ДЕЙСТВИЕТО СЪС

— НАПИШИ (ЕКСПРЕСИВЕН ПОДХОД)

Учениците трябва да разкажат история за ситуация на трафик на хора, като включват начина, по който те биха реагирали в посочената случка. Те могат да напишат или нарисуват своите творчески идеи и мисли.

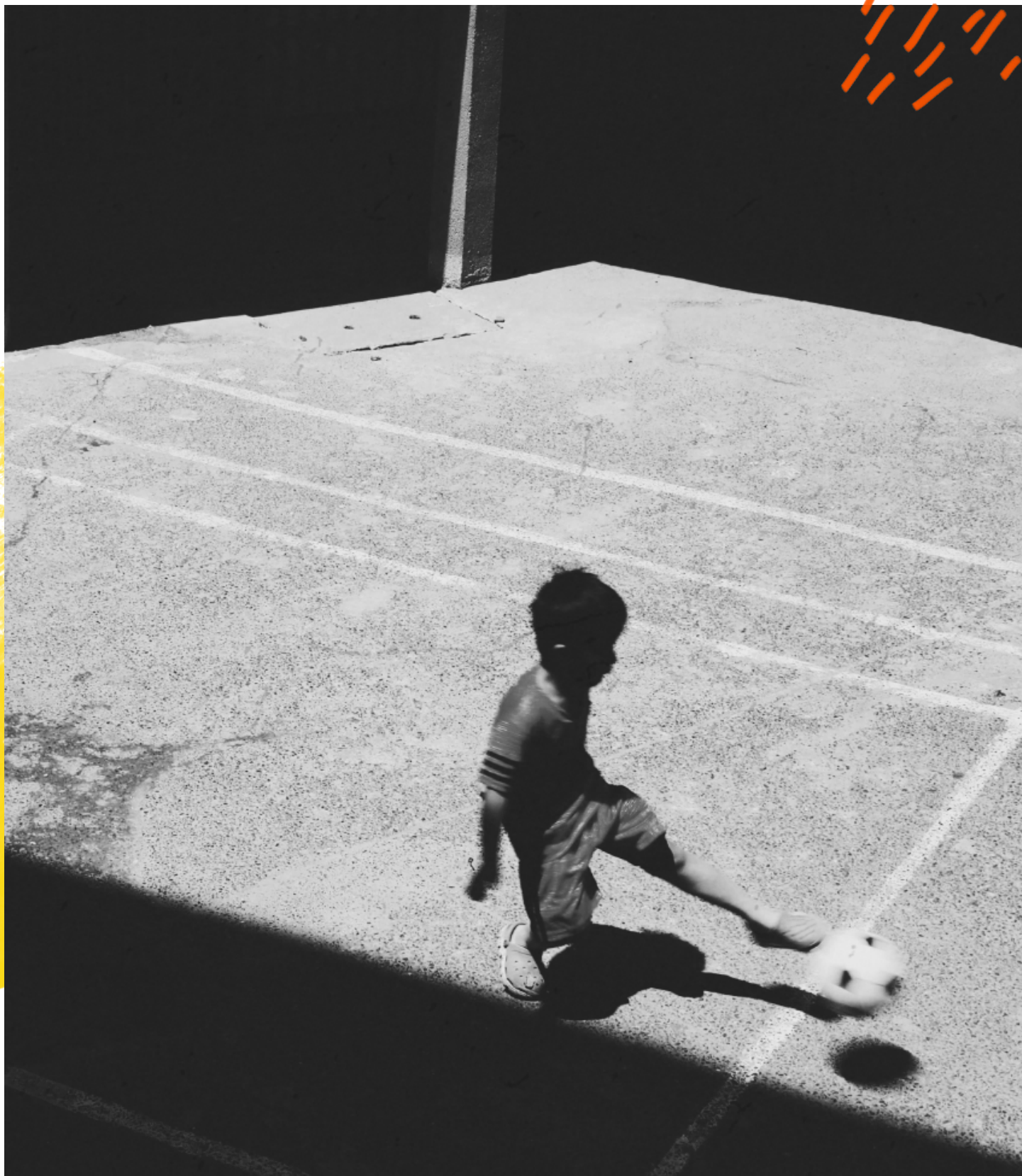
МАТЕРИАЛИ: химикалки, моливи, хартия

— РАЗКАЖИ (МУЗИКАЛЕН ПОДХОД)

Учениците работят като група, за да съчинят песен или стихотворение, изразявайки чувствата си относно трафика на хора и експлоатацията. Това може да е кратка рима или цяла песен.

МАТЕРИАЛИ: химикалки, моливи, хартия, музикални инструменти

Източници и препратки

Препратки

- Международна организация на труда. (2012). **Нова оценка на принудителния труд на МОТ: 20,9 милиона жертви.** Извлечено от http://www.ilo.org/global/topics/forced-labour/news/WCMS_182109/lang--en/index.html
- Международна организация на труда и безплатна разходка. (2017). **Глобални оценки на съвременното Робство: принудителен труд и принудителен брак.** Извлечено от http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/обществена/@dgreports/@dcomm/документи/публикуване/wcms_575479.pdf
- Международна организация за миграция. (2019). **Порталът за данни за миграцията.** Получено от https://migrationdataportal.org/?i=stock_abs_&t=2019
- Rogowski, R. (2013). Робството: модел на двойно равновесие с някои исторически примери Публичен избор. V. 155, 3-4, (стр. 189-209) DOI 10.1007 / s1127-011-9870-3
- Schottenhammer, A. (2003) Роби и форми на робство в късен имперски Китай (седемнадесети до началото на XX век), робство и премахване: списание за проучвания на робите и след робството, 24: 2, 143-154, DOI: 10.1080 / 01440390308559161
- Световната банка. (2019). **Бедността.** Retrieved from <http://www.worldbank.org/en/topic/poverty/overview>
- Организация на обединените нации. (2017). **Цел 1: Прекратяване на бедността във всичките ѝ форми навсякъде.** <http://www.un.org/sustainabledevelopment/poverty/>
- Организация на обединените нации, Министерство на икономическите и социални въпроси. (2017). **Международен доклад за миграцията 2017.** Извлечен от http://www.un.org/en/development/desa/population/migration/publications/migrationreport/docs/MigrationReport2017_Highlights.pdf
- Програма за развитие на ООН. (2017). **Цели 4.** Извлечено от <http://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals/goal-4-quality-education/targets/>
- Организация на ООН за образование, наука и култура (ЮНЕСКО). (2017). **Намаляване на бедността в световен мащаб чрез универсално основно и средно образование.** Получено от <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/reducing-global-poverty-through-universal-primary-secondary-education.pdf>
- ЮНЕСКО. (2017). **Училищно насилие и тормоз: Доклад за глобалния статус, 2017 г.** Получено от <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002469/246970e.pdf>
- Програма за развитие на ООН (ПРООН) (2018). **Цел 4: Качествено образование.** Извлечено от <http://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals/>
- ПРООН. (2017). **Цели за устойчиво развитие** <http://www.undp.org/content/undp/en/home/sustainable-development-goals.html>

ПРЕПРАТКИ ПРОДЪЛЖЕНИЕ

- Световна здравна организация. (2019). Психично здраве: Данни за самоубийства. Извлечено от https://www.who.int/mental_health/prevention/suicide/estimates/en/
- Световна здравна организация. (2014). Предотвратяване на самоубийство: глобален императив. Извлечено от https://www.who.int/mental_health/suicide-prevention/world_report_2014/en/
- Zelnick-Abramovitz, R. (2009) Освободени роби, техния статус и държавен контрол в Древна Гърция, Европейски преглед на историята: Revue européenne d'histoire, 16: 3, 303-318., doi: 10.1080 / 13507480902916779

Материали

СЕСИЯ 01

- Всеобщата декларация на правата на човека на ООН (UN UDHR): https://www.un.org/en/udhrbook/pdf/udhr_booklet_en_web.pdf
- Конвенция на ООН за правата на детето (UNCRC): <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>
- Правата на човека на Организацията на обединените нации: <https://www.un.org/en/sections/issues-depth/human-rights/>
- UNICEF EAPRO Бангкок Защита на детето в цифровата епоха: https://www.unicef.org/csr/files/Child_Protection_in_the_Digital_Age.pdf
- Статия за експлоатация: <https://plato.stanford.edu/archives/sum2017/entries/exploitation/>
- Видеоклип в YouTube от УНИЦЕФ Здравейте деца - Научете за правата на децата: <https://www.youtube.com/watch?v=dGzbfm8NEto>

СЕСИЯ 02

- Международна организация на миграцията (МОМ) <https://www.iom.int>
- Международна организация на труда (МОТ) <http://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm>
- Портал за миграционни данни: https://migrationdataportal.org/?t=2019&i=stock_abs_
- Статия за дискриминация: <https://plato.stanford.edu/archives/win2016/entries/discrimination/>

СЕСИЯ 03

- Good Secret Bad Secret - видео за момчета: <https://www.youtube.com/watch?v=hYlUT5CBXCo>
- Yell & Tell - от Createfuturegood: <https://www.youtube.com/watch?v=oTS6C6yafMM>
- Видео за историческото робство: https://www.youtube.com/watch?v=ra6Bs_VpsBw
- NetSmartz Kids: <http://www.netsmartzkids.org>
- Wolak J, Finkelhor D, Mitchell K, Ybarra M. Онлайн “Хищници” и техните жертви: митове, реалности и последствия за превенция и лечение. Американски психолог, 2008; 63, 111-128: <https://www.apa.org/pubs/journals/releases/amp-632111.pdf>
- Can You See Me (CYSM) Трудова експлоатация, A21: <https://www.youtube.com/watch?reload=9&v=DELqLmlxFDO>

Изтеглете ръководствата за родители на A21 за разговор с детето си относно трафика на хора:
A21.ORG/EDUCATION

